

1. Felsefe, insanın kendisi, yaşamı, içinde yaşadığı toplum ve evren üzerine düşünme faaliyetinin sonucunda ortaya çıkmış bir disiplindir. Felsefede bilginin temelinde bulunan bir takım doğrulara ve insan davranışını yöneten ilkelere ulaşma çabası olduğu gibi, bir düşünme faaliyeti olarak insanların kendileri ve yaşamlarının anlamı üzerine yönelme de söz konusudur.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisi felsefenin alanı içerisinde yer almaz?

- A) İnsan yaşamının amacı nedir?
- B) Evrenin sınırları var mıdır?
- C) Doğa olayları nasıl meydana gelmektedir?
- D) Bilgilerimizin kaynağı ve değeri nedir?
- E) Mutlak güzellik var mıdır?

2. Ahlak felsefesi (etik), ahlak olgusu üzerinde bir düşünme, ahlak üzerinde bir felsefe yapmaktır. Ahlak felsefesi ahlaki genel olarak ele alır ve ahlaki olmanın ne anlama geldiği üzerinde durur. Ahlak'ın özünü ve dayandığı ilkeleri ele alır. Ahlak felsefesi, insanın ahlaki eylemleri üzerinde felsefe yaparken iyi, kötü, özgürlük, erdem, vicdan, sorumluluk, ahlak yasası, ahlaki eylem gibi temel kavramlara başvurur.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi ahlak felsefesinin temel soruları arasında yer almaz?

- A) İyi-kötü nedir?
- B) İnsan eylemlerinin amacı nedir?
- C) Ahlaki yargıların niteliği nedir?
- D) İnsan eylemlerinde suç sayılan davranışların cezası ne olmalıdır?
- E) Evrensel ahlak yasası var mıdır?

3. Bir bilim adamının çevresindeki olayları değerlendirme- siyle, sıradan insanın olayları değerlendirmesi aynı de- ğildir. Örneğin, havaya atılan bir taşın yere düşmesi, bir tahta parçasının suyun üzerinde yüzmesi, çaydanlıkta kaynayan suyun buharlaşması bu kişilerce farklı şekilde değerlendirilecektir. Bu olaylar sıradan insan için pratik yarar bakımından değerlendirilirken; belki de bilim adam- ları için sonucu belli olmayan çileli araştırma çabasının başlangıcı olacaktır. İşte biz bu çabalar sonucunda yer çekimi yasasını, suyun kaldırma yasasını biliyoruz.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangi- sine varılabilir?

- A) Bilim adamı, çevresinde olup biten olayları anlama ve açıklama gayreti içerisinde.
- B) Bilimsel çalışmalar, pratik yarar sağlamaz.
- C) Bilimsel çalışmalarda nedensel açıklamalara yer yoktur.
- D) Bilim adamı, olayları açıklamada yüksek hayal gü- cünü kullanır.
- E) Bilimsel bilgi olmadan da olaylar kontrol altına alın- abilir.

4. Sanat eseri, algılayanın hayal gücü, heyecanı, hazzı ile algılananın estetik olarak güzelliğinin etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Dolayısıyla algılayanın, estetik olarak obje- ye bakış açısı farklı farklı olacağından, sanat eserinin aynı olması beklenemez. Bir doğa güzelliği karşısındaki ressamın resimleri, şairlerin şiirleri farklı olacaktır.

Bu açıklama sanat eseri hakkında ileri sürülen gö- rüşlerden hangisini desteklemektedir?

- A) İnsanlar sanat eserlerinden aynı şekilde etkilenirler.
- B) Sanat eseri subjektif bir nitelik gösterir.
- C) Sanatçı, sanat eserini taklit ederek ortaya koyar.
- D) Sanat eseri, üzerinden zaman geçtikçe değerlenir.
- E) Sanatçı içinde bulunduğu toplumdan etkilenir.

5. Felsefe genel olarak varlığın ne olduğunu sorgular. Onun niteliğini, ilk neden ve etkilerini araştırır. Varlık felsefesi, bu konularda sorulan sorulara çeşitli şekilde cevaplar verir; "Varlık vardır", "yoktur", "oluşumdur", "düşüncedir", "maddedir." gibi

Bu bilgiler felsefenin aşağıdaki özelliklerinden han- gisine bağlanabilir?

- A) Felsefi bilgiler kişiseldir.
- B) Felsefenin doğuşunun uzun bir geçmişi vardır.
- C) Felsefe ilerleme göstermez.
- D) Felsefi bilgiler birbiriyle çelişebilir.
- E) Felsefe ile bilim karşılıklı olarak birbirlerini beslerler.

6. • Demokritos'un duyu organlarıyla elde edilen bilgile- re güvenmediği görülür. Ona göre renkleri görmek, sesleri işitmek, acıyı tatmak gibi olaylar bir duyu ya- nıtımasıdır. Duyu organları asıl gerçeği verebilecek kadar keskin değildir. Asıl gerçeğe ancak düşünen aklıla ulaşılabilir.
- Gorgias'ta asıl gerçeğe ulaşmanın imkânsızlığından söz eder. O da düşüncesini şu şekilde özetlemiştir: Hiçbir şey var değildir. Eğer birşey var olsaydı bile, bu bilinemezdi. Eğer bilinseydi bu, başkasına bildirilemezdi.

Bu bilgilere göre Demokritos ve Gorgias'ın asıl ger- çeğe ulaşma çabasında karşılaştıkları temel prob- lem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumun yeterli bilimsel ilerlemeye ulaşmamış ol- ması
- B) İnsanın yeterli teknolojik güce sahip olmaması
- C) Duyu organlarıyla elde edilebilecek verilerin güvenir- lik sınırlarının belli olmaması
- D) Filozofların asıl gerçeğe ulaşmaya çalışırken bir- birlerinin düşüncelerinden yararlanmaması
- E) Asıl gerçeğin ne olduğunun kesin olarak bilineme- mesi

7. Ortaçağ felsefesi çok tanrılı inanca sahip olan Roma'da, Hristiyan dininin tanıtılması ve yayılması, gerektiğinde de savunulması amacı ile doğmuştur. Bu çağın felsefesi, antik çağ felsefesinden farklı olarak pratikte yararlı olma yoluna girmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin Ortaçağ felsefesinin pratik yararıyla ilgili kurulabilir?

- A) Filozoflara saygınlık kazandırması
- B) Gerçekliğin değişmez olduğuna inanılması
- C) Antik çağın bütün değerlerine karşı çıkması
- D) İnsanların düşüncesini inançla yönlendirmesi
- E) Düşünceyi belirli alanda sınırlandırması

8. 18. yüzyıl felsefesi, insanoğlunun kendini geleneksel görüşlerden, Ortaçağın tutuculuğundan, otoritelerden, önyargılardan kurtarmak için aklını kullanması, kendini anlamaya çalışması ve kendini aydınlatmasıdır.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi 18. yüzyıl felsefesine uygun görüşlerden biri değildir?

- A) Aklın gücüne güvenilmesi
- B) Ortaçağın filozoflarının iyice anlaşılmasına çalışılması
- C) Kilisenin otoritelerine karşı gelinmesi
- D) Herşeyi dine dayalı görme eğiliminden vazgeçilmesi
- E) Konu olarak dinden farklı alanlara yönelinmesi

9. Marx, devletin doğuşunda temel faktörün sınıf mücadelesi olduğunu ileri sürmüştür. Bu görüşe göre, her toplumda gelecekte diğer sınıfları kontrol altında tutan bir yönetici sınıf bulunacaktır. Bunların görevi, çalışan sınıfların ihtilal yoluyla toplumda mutlak hakimiyeti temin etmelerinden ibarettir.

Bu parçada Marx, devletin varlığını hangi temel faktöre dayandırmıştır?

- A) Doğal düzenin devamına
- B) Ahlak düzenine
- C) Sınıflar arası çatışmaya
- D) Yasal düzenlemelere
- E) Teknolojideki gelişmelere

10. Önce, bir durumdan ötekine geçtiğimi saptıyorum; ısıtıyorum ya da üşütüyorum, neşeliyim ya da kederliyim, çalışıyorum ya da hiçbir şey yapmıyorum; beni çevreleyen şeye bakıyorum ya da başka bir şey düşünüyorum. Duyular, duygular, istekler, tasarımlar; işte varlığımın araların da paylaşıldığı değişimler ve sıra sıra boyandığı renkler.

Bergson'un bu görüşünün dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık atomlardan oluşmuştur.
- B) İnsan kendi varlığını kavrayamaz.
- C) Varlık hem düşünce hem maddedir.
- D) Varlık biz düşünmesek de vardır.
- E) Herşey sürekli değişim içerisinde.

YANITLAR

1-C 2-D 3-A 4-B 5-A 6-C 7-D 8-B 9-C 10-E